

Independent Reporting Mechanism

Analiza Planului de Acțiune:
Romania 2020–2022

Open
Government
Partnership

Independent
Reporting
Mechanism

Introducere

Începând din luna ianuarie 2021, IRM a demarat lansarea noilor produse rezultate din procesul IRM de Reactualizare.¹ Noua abordare se bazează pe învățăminte desprinse din peste 340 de evaluări independente, exigente, bazate pe dovezi concrete, efectuate de IRM, precum și pe aportul comunității OGP. IRM urmărește să prezinte produse simple, oportune, adecvate scopului și orientate spre rezultate, care să contribuie la învățare și responsabilitate în momentele-cheie ale ciclului planului de acțiune al OGP.

Noile produse IRM sunt:

1. **Rezumatul co-creării:** expune lecțiile învățate din planurile de acțiune anterioare, servește unui scop de învățare, și informează în ceea ce privește planificarea și de proiectarea co-creării. Acest produs este programat să fie lansat la sfârșitul anului 2021, începând cu țările care co-creează planuri de acțiune pentru perioada 2022-2024.
2. **Analiza planului de acțiune:** o analiză tehnică rapidă și independentă a caracteristicilor planului de acțiune, a punctelor forte și a problemelor identificate de IRM, pentru a contribui la un proces mai puternic de implementare. Acest produs este programat să fie lansat la începutul anului 2021, începând cu planurile de acțiune 2020-2022. Analizele planului de acțiune sunt efectuate la 3-4 luni de la prezentarea planului de acțiune.
3. **Raport privind rezultatele:** o evaluare generală a implementării, care se concentrează pe rezultatele la nivel de practici și pe modul în care au loc schimbările. De asemenea, acesta verifică respectarea normelor OGP și informează asupra responsabilității și învățării pe termen mai lung. Acest produs este programat să se lanseze într-o fază de tranziție la începutul anului 2022, începând cu planurile de acțiune pentru perioada 2019-2021, care își încheie implementarea la 31 august 2021. Rapoartele privind rezultatele sunt furnizate în până la patru luni de la încheierea ciclului de punere în aplicare.

Acest produs este o analiză IRM a planului de acțiune al României pentru 2020-2022. Planul de acțiune este alcătuit din 12 angajamente. Această analiza pune accent pe examinarea capacității planului de acțiune de a contribui la implementare și rezultate. Pentru datele privind fiecare angajament în parte, a se vedea Anexa 1. Pentru detalii privind metodologia și indicatorii utilizați de IRM pentru această analiză a planului de acțiune, a se vedea secțiunea III: Metodologie și indicatori IRM.

¹ Pentru detalii despre IRM Reactualizare, vizitați <https://www.opengovpartnership.org/process/accountability/about-the-irm/irm-refresh/>.

Cuprins

Secțiunea I: Prezentare generală a Planului de acțiune 2020-2022	2
Secțiunea II: Angajamente promițătoare în Planul de acțiune4 al României pe 2020-2022	4
Secțiunea III. Metodologie și indicatori IRM	16
Anexa I. Date privind fiecare angajament în parte	19
Anexa 2: Cerințe minime pentru a acționa în conformitate cu procesul OGP	21

Secțiunea I: Prezentare generală a Planului de acțiune 2020-2022

Cel de-al cincilea plan de acțiune al României continuă, în mare parte, inițiativele guvernamentale existente și include angajamente promițătoare privind reducerea birocrăției și deschiderea și transparența datelor. IRM recomandă implicarea părților interesate în faza implementării, în special în ceea ce privește angajamentele legate de datele deschise, de debirocratizare și de transparența investițiilor publice. Planurile de acțiune viitoare ar putea beneficia de un dialog mai intens cu societatea civilă în timpul co-creării, despre care sunt temele prioritare și cu privire la direcția generală a OGP în România.

Cel de-al cincilea plan de acțiune al României constă în 12 angajamente. Planul de acțiune continuă sau dezvoltă mai multe domenii de politică din planul anterior, inclusiv guvernarea deschisă la nivel local, accesul la serviciile comunitare, participarea tinerilor, serviciile comunitare integrate, transparența fondurilor naționale de investiții și datele deschise.¹ Noile inițiative includ îmbunătățirea accesului la informații privind proiectele finanțate de guvern în Republica Moldova, îmbunătățirea informațiilor privind drepturile minorităților lingvistice, și reducerea poverii birocratice în administrația publică centrală. Planul de acțiune vizează, de asemenea, consolidarea sistemului de sănătate ca răspuns la pandemia de COVID-19.

Multe dintre angajamente implică schimbări instituționale și ar putea duce la rezultate durabile. Printre acestea se numără Angajamentul 11, în cadrul căruia guvernul și societatea civilă evaluează în comun întreaga administrație publică a României pentru a reduce birocrăția, și Angajamentul 12, în cadrul căruia România va transpune în legislația națională Directiva UE privind Datele Deschise din 2019. Alte angajamente oferă schimbări pozitive, dar incrementale, cum ar fi Angajamentul 5, de centralizare a informațiilor privind granturile nerambursabile din fonduri publice, Angajamentul 6 de a publica date privind fondurile naționale de investiții și Angajamentul 7 de a publica informații despre proiectele finanțate de guvernul României în Republica Moldova. Planul de acțiune nu abordează în mod direct recomandările anterioare ale IRM de a include angajamente privind promovarea independenței și eficacității sistemului judiciar sau publicarea de informații privind toate contractele guvernamentale încheiate ca date deschise.² Angajamentele din planul de acțiune au fost inițiate în principal de instituțiile publice și au fost preluate din strategii guvernamentale preexistente; participarea societății civile în implementarea lor este limitată. Co-crearea planului de acțiune, care a durat din februarie până în august 2020, a

LA PRIMA VEDERE

Participând din: 2011

Planul de acțiune analizat: 2020–2022

Produs IRM: Analiza Planului de Acțiune

Număr de angajamente: 12

Rezumat al angajamentelor:

- Angajamente privind guvernarea deschisă: 11
- Angajamente cu potențial substanțial de realizare: 2
- Angajamente promițătoare: 3

Domenii de politici preluate din planurile de acțiune anterioare:

- Participarea publicului la luarea deciziilor
- Participarea tinerilor
- Guvernare deschisă la nivel local
- Servicii comunitare integrate
- Transparența investițiilor
- Date deschise

Domenii emergente:

- Drepturile minorităților lingvistice
- Sănătate și responsabilitate socială
- De-birocratizare

Respectarea cerințelor minime OGP pentru co-creare:

- S-a acționat în conformitate cu procesul OGP: Da

oferit posibilitatea atât instituțiilor publice, cât și părților nonguvernamentale interesate, de a prezenta propuneri online. Cu toate acestea, cele mai multe propuneri (51 din 57) au venit din partea instituțiilor publice.³ Secretariatul Tehnic al OGP a filtrat apoi propunerile care erau în conformitate cu principiile OGP și a organizat consultări între instituții și părțile interesate din afara guvernului în vederea îmbunătățirii propunerilor existente.⁴ În urma acestor consultări, instituțiile au trimis angajamentele actualizate (cu integrarea propunerilor societății civile) înapoi la Secretariatul Tehnic al OGP, care a finalizat apoi planul de acțiune. Planul final de acțiune nu a fost aprobat oficial până în februarie 2021.

Deși procesul de co-creare a fost unul deschis, au persistat mai multe limitări, pe care IRM le-a menționat și în planul anterior, inclusiv niveluri scăzute de implicare a societății civile și un schimb slab de idei.⁵ Potrivit punctului de contact din cadrul Secretariatului General al Guvernului (SGG), unele propuneri ale societății civile nu au fost incluse în planul de acțiune, deoarece sunt discutate în alte contexte, cum ar fi beneficiarii și Strategia Națională Anticorupție.⁶ O parte interesată a societății civile din cadrul forumului multi-partit a sugerat că viitoarele planuri de acțiune ar putea include angajamente de creștere a transparenței finanțării partidelor politice, a achizițiilor publice și a activităților întreprinderilor de stat.⁷

Pentru o implementare reușită, SGG și agențiile de conducere ar trebui să asigure niveluri mai ridicate de implicare a părților interesate în angajamente individuale. Acest lucru este important nu numai pentru a finaliza angajamentele care necesită consultări cu experți în domeniu și cu societatea civilă, ci și pentru a spori interesul general față de plan, având în vedere că majoritatea angajamentelor reflectă activitatea existentă a instituțiilor publice. Această analiză a planului de acțiune oferă recomandări specifice privind asigurarea implicării părților interesate pentru trei dintre angajamente, dar este necesară implicarea generală, pe tot parcursul planului (de exemplu pentru angajamentele privind comunitățile marginalizate și minoritățile lingvistice).

Pentru viitoarele planuri de acțiune, IRM recomandă oferirea unor oportunități mai mari pentru societatea civilă de a modela prioritățile, dincolo de prezentarea de propuneri online. Implicarea mai intensă în primele etape ale co-creării ar putea ajuta părțile implicate să stabilească agendele viitoarelor planuri de acțiune. În mai 2021, după adoptarea acestui plan de acțiune, România și-a relansat forumul multi-partit (Comitetul Național de Coordonare) pentru a supraveghea implementarea actualului plan de acțiune și pentru co-crearea următorului plan.⁸ Acest lucru ar putea asigura o mai mare implicare în acest proces a părților interesate și ar putea permite forumului să aibă o influență mai mare în conturarea priorităților României în OGP.

¹ Guvernul României, *Parteneriatul pentru Guvernare Deschisă: Planul Național de Acțiune 2020-2022* (OGP, Feb. 2021),.

² I. S. Deleanu, *Independent Reporting Mechanism (IRM): Romania Design Report 2018–2020* (OGP, 28 May 2020), 60–62, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2020/05/Romania_Design_Report_2018-2020_EN.pdf.

³ Lista propunerilor e disponibilă la <http://ogp.gov.ro/nou/consultare-propuneri-primite/>. Părțile interesate neguvernamentale care au trimis propuneri au fost Centrul pentru Inovare Publică, Expert Forum, Asociația SmartCity Timișoara, și și Asociația pentru Tehnologia Informației și Comunicațiilor din România.

⁴ Guvernul României, *Open Government Partnership: Planul Național de Acțiune a României 2020-2022* at 5.

⁵ Deleanu, *Independent Reporting Mechanism (IRM): Romania Design Report 2018–2020* at 11–12.

⁶ Larisa Panait (punct de contact al OGP, Sec. Gen. Secretar al Guvernului), interviu online al cercetătorului IRM, 16 iunie 2021.

⁷ Septimius Pârnu (Expert Forum), email către cercetătorul IRM, 11 Aug. 2021.

⁸ Secretariatul General al Guvernului, “Selecție Comitetul Național de Coordonare OGP 2021” (21 May 2021), <http://ogp.gov.ro/nou/2021/05/21/rezultate-selecție-comitetul-național-de-coordonare-ogp-2021/>.

Secțiunea II: Angajamente promițătoare din Planul de Acțiune al României 2020-2022

Următoarea analiză vizează trei angajamente pe care IRM le-a identificat ca având cel mai mare potențial de a obține cele mai promițătoare rezultate. Această revizuire va informa privind evaluarea punerii în aplicare a IRM în raportul privind rezultatele. Raportul privind rezultatele va utiliza această identificare preliminară a rezultatelor potențiale pentru a contrasta cu rezultatele de la sfârșitul perioadei de punere în aplicare. Această analiză vizează, de asemenea, provocările, oportunitățile și recomandările de a contribui la procesul de învățare și implementare a acestui plan de acțiune.

IRM a selectat aceste trei angajamente pe baza scopului lor de a oferi reforme instituționalizate sau cuprinzătoare în domeniile lor aferente de politici. Angajamentul 11 solicită guvernului și societății civile să evalueze în comun toate instituțiile publice centrale din România pentru reducerea birocrăției. În cadrul Angajamentului 12, România va transpune Directiva UE privind datele deschise în legislația națională, care va fi primul regulament obligatoriu al țării pentru publicarea datelor deschise. Ambele angajamente prevăd implicarea societății civile în punerea lor în practică: colaborarea comună între guvern și societatea civilă în evaluarea birocrăției din cadrul angajamentului 11 și grupurile de lucru pentru identificarea seturilor de date cu valoare ridicată din angajamentul 12. IRM a analizat, de asemenea, Angajamentul 7 privind crearea unei baze de date pentru informații privind toate proiectele finanțate de România în Republica Moldova. Deși acestui angajament îi lipsesc anumite detalii, domeniul de aplicare potențial al informațiilor și posibila sa semnificație pentru societatea civilă și jurnaliștii din ambele țări fac din aceasta un efort promițător.

Mai multe angajamente preiau activități neterminate din planul de acțiune anterior și, prin urmare, nu sunt analizate în detaliu în această analiză a planului de acțiune. De exemplu, Expert Forum OSC a propus continuarea unui angajament neîmplinit privind creșterea transparenței fondurilor naționale de investiții (angajamentul 6 din planul actual).¹ Acest angajament ar putea genera rezultate solide, având în vedere dimensiunea și domeniul de aplicare al fondurilor de investiții, importanța acestora pentru dezvoltarea durabilă a comunităților locale și controversele din trecut cu privire la alocarea acestora. Prin urmare, IRM își reiterează recomandările din raportul de design 2018-2020, de a publica motivele pentru care anumite seturi de date pot sau nu pot fi deschise, de a utiliza consultările publice pentru a înțelege ce date ar dori cetățenii să acceseze și de a publica notele oficiale de justificare pe care administrațiile publice locale le-au prezentat pentru a primi finanțare.²

În plus, Angajamentul 2 continuă eforturile Ministerului Tineretului și Sportului de a spori participarea tinerilor la activitatea sa, în timp ce Angajamentul 3 continuă îmbunătățirea administrației deschise la nivel local de către Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice - Direcția Integritate, Bună Guvernare și Politici Publice. Angajamentul 4 continuă crearea de hărți interactive ale serviciilor comunitare integrate, urmărind în același timp să ofere cel puțin 100 de servicii de asistență comunitară pentru comunitățile marginalizate. Deși aceste angajamente includ activități noi, dincolo de planul de acțiune anterior, ele nu depășesc activitățile modeste, astfel încât IRM nu le-a revizuit în continuare.

Planul de acțiune conține mai multe inițiative noi, dar, deoarece acestea sunt, de asemenea, modificări modeste ale status quo-ului, IRM nu le-a evaluat în continuare în cadrul acestei analize. Angajamentul 8, de exemplu, vizează îmbunătățirea disponibilității informațiilor privind

drepturile minorităților lingvistice în relațiile cu administrația publică locală. Cu toate acestea, acesta constă în principal în campanii video online și aplicații pentru smartphone-uri și nu este clar dacă aceste activități vor ajunge la populația vizată și ce grad de utilizare vor avea informațiile. Angajamentul 9 abordează pandemia de COVID-19, dar se concentrează în principal pe consolidarea disponibilității interne a instituțiilor sanitare de a aborda crizele viitoare, mai degrabă decât pe deschiderea guvernului. De asemenea, solicită publicarea de date deschise privind infecțiile cu COVID-19, dar nu explică modul în care aceste date vor depăși ceea ce România a publicat deja cu privire la COVID-19 înainte de adoptarea planului de acțiune în februarie 2021.³ În cele din urmă, deși Angajamentul 1 vizează eficientizarea participării la deciziile administrației publice, nu clarifică și ce fel de participare va permite. Acest angajament pare să se concentreze pe consultarea expertizei societății civile, mai degrabă decât pe facilitarea implicării acestora în procesul decizional.

Tabelul 1. Angajamente promițătoare

7. Informații privind proiectele finanțate de Guvernul României în Republica

Moldova. Acest angajament lansează o bază de date cu informații despre toate proiectele finanțate de guvernul României în Republica Moldova. Având în vedere volumul potențial de proiecte și informații care urmează să fie publicate, acest angajament ar putea îmbunătăți transparența acestor proiecte.

11. **De-birocratizare pentru administrația publică centrală.** Acest angajament va folosi un comitet comun guvern-societate civilă pentru a evalua toate instituțiile din administrația publică centrală a României pentru birocrăția inutilă. Implementarea sa ar putea instituționaliza colaborarea în evaluarea birocrăției din administrația publică și ar putea contribui la reducerea birocrăției.

12. **Date deschise.** Acest angajament va transpune Directiva UE privind Datele Deschise în legislația națională, va utiliza grupuri de lucru pentru a identifica seturile de date cu valoare ridicată și va continua să deschidă și să publice datele deschise. Această transpunere a directivei UE ar crea norme obligatorii pentru instituțiile publice în ceea ce privește seturile de date pe care trebuie să le publice, regularitatea publicării lor și interoperabilitatea datelor.

Angajamentul 7: Informații privind proiectele finanțate de Guvernul României în Republica Moldova

Instituția Responsabilă: Departamentul pentru Relații cu Republica Moldova, Secretariatului General al Guvernului, Direcția IT

Pentru o descriere completă a angajamentului, a se vedea Angajamentul 7 din planul de acțiune al României pentru 2020-2022 [aici](#).

Context și obiective

În cadrul acestui angajament, Departamentul relațiilor cu Republica Moldova (DRRM) din cadrul Secretariatului General al Guvernului își propune să creeze o bază de date centrală cu informații despre toate proiectele derulate de Guvernul României în Republica Moldova. DRRM va dezvolta baza de date într-o hartă interactivă utilizând datele interne furnizate de ministere, agenții, universități și administrații publice locale.

DRRM a propus această inițiativă pentru a agrega proiectele finanțate de administrațiile centrale și locale.⁴ Legislația națională din România permite finanțarea proiectelor de dezvoltare locală în Republica Moldova de către administrația publică locală a României prin acorduri bilaterale între

orașe, comune și județe. Guvernul României finanțează numeroase proiecte în Republica Moldova direct prin DRRM. Mai mult, cele două state împărtășesc în mare parte o limbă și o cultură comună, iar integrarea Republicii Moldova în UE este un obiectiv pe termen lung al politicii externe a României (Republica Moldova a semnat un Acord de Asociere cu UE în 2014). Cu toate acestea, valoarea financiară totală a proiectelor va fi cunoscută numai după ce DRRM a populat complet baza de date.

Conform Planului de Acțiune, baza de date ar urma să conțină date privind documentele oficiale utilizate pentru luarea deciziilor de finanțare, sumele investite, beneficiarii din Republica Moldova, finanțatorii (de nivel local și central) din România, datele de finanțare și gradul de finalizare a investiției. Prin urmare, angajamentul are o relevanță clară pentru valoarea OGP a accesului la informații.

Potențialul rezultatelor: Modest

Baza de date va oferi cetățenilor, societății civile, jurnaliștilor și factorilor de decizie din ambele țări fapte și cifre privind amploarea, calitatea și istoria dezvoltării și asistenței financiare din Partea României în Republica Moldova. Acest lucru este important, deoarece mediul online și mass-media din Republica Moldova sunt adesea supuse unor campanii de dezinformare care vizează percepțiile publice asupra relațiilor bilaterale dintre Republica Moldova și România.⁵ Ca atare, baza de date poate avea ca rezultat o mai bună verificare a informațiilor și o raportare mai exactă către mass-media cu privire la proiectele finanțate de România în Republica Moldova. Baza de date ar putea, de asemenea, să inspire administrațiile publice locale să se implice în proiecte comune și să ofere exemple de bune practici. În cele din urmă, această bază de date ar putea fi un instrument important de responsabilitate și transparență, oferind societății civile informațiile necesare privind investițiile pentru a evalua și a oferi recomandări pentru îmbunătățirea cheltuielilor publice.⁶

Valoarea totală a proiectelor investiționale ale României în Republica Moldova va fi cunoscută numai după ce DRRM va fi centralizat toate datele. Deși este dificil de estimat amploarea finanțării și a proiectelor, România are un istoric lung de investiții publice în Republica Moldova, iar suma financiară totală este probabil ridicată. De asemenea, finanțarea a fost asigurată printr-un acord bilateral privind modernizarea infrastructurii în valoare 100 de milioane de euro pentru educație, transport, conexiune energetică, mediu și situații de urgență. În 2015, România a acordat DRRM un împrumut pe cinci ani, în 150 de milioane de euro, pentru proiecte de dezvoltare în Republica Moldova privind mass-media, educația și cultura.⁷ Alte investiții includ asistență oficială pentru dezvoltare, training-uri, schimburi de experiență, investiții în minister și proiecte ale administrației publice locale. Având în vedere importanța pe care România o acordă dezvoltării umane a Republicii Moldova (legată de obiectivul unei eventuale integrări a acesteia în UE), baza de date ar putea fi un instrument util pentru urmărirea proiectelor care reprezintă o sumă semnificativă de bani.

IRM consideră că potențialul de rezultate este modest. Rezultatele vor depinde în mare măsură de nivelul de înțelegere a bazei de date în ceea ce privește numărul de proiecte vizate, volumul documentelor relevante încărcate și gradul de utilizare a informațiilor. Planul de Acțiune nu precizează unde au fost publicate aceste informații înainte de planul de acțiune, dar menționează că anterior nu a existat o bază de date unificată cu informații cuprinzătoare cu privire la toate investițiile pe care guvernul le-a făcut în Republica Moldova.⁸ După cum a remarcat un membru al societății civile al forumului multi-partit, acest angajament urmărește mai degrabă să centralizeze într-un singur loc datele care erau oricum deja disponibile în diferite locații și sub diferite formate, decât să publice datele indisponibile anterior.⁹ Mai mult, părțile

interesate au menționat că DRRM gestionează doar o mică parte din ajutorul financiar din partea României pentru Republica Moldova, iar majoritatea fondurilor sunt administrate de Agenția Română de Cooperare Internațională pentru Dezvoltare din cadrul Ministerului Afacerilor Externe și nu este sigur că DRRM va reuși să obțină aceste informații și să le actualizeze periodic.¹⁰

Oportunități, provocări și recomandări în timpul punerii în aplicare

Furnizarea de informații centralizate cu privire la toate proiectele finanțate în Republica Moldova ar putea îmbunătăți transparența cu privire la natura acestor proiecte și ar putea ajuta jurnaliștii și alte persoane în combaterea informațiilor false. Versiunea preliminară a hărții interactive a proiectelor este deja disponibilă pe pagina web a DRRM.¹¹ DRRM lucrează în prezent înspre a îmbunătăți experiența utilizatorului și pentru a extinde funcțiile hărții. Pentru a realiza pe deplin potențialul angajamentului, DRRM trebuie să se asigure că informațiile sunt cuprinzătoare și prezentate într-un mod inteligibil și utilizabil. Poate fi dificil a integra în mod eficient sistemele informatice și procesele de lucru ale guvernului executiv și ale parlamentului, din cauza diferențelor instituționale dintre acestea, precum și a rutinelor distincte.

Partidul Pro-European Acțiune și Solidaritate a câștigat majoritatea locurilor în Parlament la alegerile parlamentare anticipate din iulie 2021.¹² Acest lucru ar putea crește importanța relațiilor dintre Republica Moldova și UE în următorii ani și ar putea crea oportunități suplimentare pentru România de a investi în Republica Moldova.¹³ Menținerea și susținabilitatea continuă a bazei de date a DRRM se pot dovedi importante dacă numărul proiectelor finanțate de România crește.

În cele din urmă, succesul acestui angajament va depinde de cât de mult vor folosi efectiv beneficiarii vizați ai bazei de date (cetățeni, societatea civilă și jurnaliștii) informațiile din cadrul acesteia. Cu toate acestea, societățile civile din cele două țări nu sunt direct implicate în implementare și nu au fost implicate în includerea acesteia în planul de acțiune.¹⁴

Pentru ca acest angajament să obțină rezultate, IRM recomandă DRRM să acorde atenție următoarelor aspecte:

- **Creșterea gradului de conștientizare cu privire la existența bazei de date în rândul părților interesate din România și din Republica Moldova.** Baza de date va fi utilă numai dacă beneficiarii din ambele țări sunt conștienți de existența acesteia. Pe măsură ce DRRM completează baza de date, ar putea și crește gradul de conștientizare în ambele țări și ar putea instrui părțile interesate cu privire la modul de integrare a informațiilor în activitatea lor de susținere și responsabilitate. Planul de acțiune menționează că comunicarea acestor informații către cetățenii Republicii Moldova nu a avut anterior o abordare sistemică.¹⁵
- **Asigurați-vă că toate documentele și informațiile relevante pentru fiecare proiect sunt încărcate în baza de date, inclusiv date granulare privind achizițiile efectuate din fonduri.** Așa cum arăta ea în luna iulie 2021, baza de date nu pare să furnizeze informațiile relevante pentru fiecare proiect, așa cum prevede Planul de Acțiune. Aceste informații despre proiect sunt importante pentru ca utilizatorii să înțeleagă mai bine obiectivele, domeniul de aplicare și rezultatele. În plus, potrivit unei părți interesate a societății civile care formează forumul multi-partit, acest angajament nu abordează în prezent necesitatea unei mai mari transparențe, de exemplu prin publicarea de date granulare cu privire la achizițiile efectuate cu banii. Pentru un jurnalist de investigație sau un activist civic, aceste date sunt extrem de importante.¹⁶

- **Transpuneți informațiile din baza de date disponibile într-un format de date deschise.** Versiunea curentă a bazei de date nu permite descărcarea datelor în bloc și datele nu sunt în format deschis. Furnizarea informațiilor în format deschis și reutilizabil poate ajuta utilizatorii să înțeleagă tendințele generale în proiectele României în Republica Moldova.
- **Integrați informațiile din baza de date în portalul național de date deschise al României.** Împreună cu Angajamentul 12 din acest plan de acțiune, DRRM ar putea lua în considerare conectarea informațiilor din această bază de date la portalul data.gov.ro, în special în secțiunea privind relațiile externe ale României.
- **Includeți informații despre donațiile de vaccinuri împotriva COVID-19.** Guvernul României s-a angajat să doneze Republicii Moldova 200.000 de doze de vaccinuri anti-COVID-19.¹⁷ Deși nu este clar dacă aceste ajutoare contra COVID-19 vor intra în sfera relevantă a informațiilor pentru acest angajament, ar putea fi util cercetătorilor și jurnaliștilor să includă date privind absorbția donațiilor de vaccinuri ale României în Republica Moldova.

Angajamentul 11: De-birocratizare la nivelul administrației publice centrale

Instituții responsabile: Secretariatul General al Guvernului prin Direcția Tehnologia Informației și Digitalizare, Direcția Generală pentru o Guvernare Deschisă, Relații Publice și Cooperare — Serviciul Guvernare Deschisă și Direcția Generală pentru Politici Publice, Strategii și Control Intern Managerial și Cancelaria Prim-Ministrului prin Secretarul de stat pentru debirocratizare.

Pentru o descriere completă a angajamentului, a se vedea Angajamentul 11 din planul de acțiune al României pentru 2020-2022 [aici](#).

Context și obiective

Potrivit Secretariatului General al Guvernului, acest angajament a fost propus de Cancelaria Primului-Ministru.¹⁸ Scopul său este identificarea și eliminarea procedurilor birocratice greoaie sau redundante din administrația publică centrală. În acest sens, angajamentul presupune evaluarea continuă a procedurilor administrative din cadrul administrației publice centrale de către un grup comun guvern-societate civilă. Grupul va evalua costurile și beneficiile procedurilor și va publica un borderou cu evaluările efectuate. Grupul va asigura, de asemenea, sustenabilitatea acestor noi măsuri.

Conform planului de acțiune, problemele legate de birocrăția greoaie din România se resimt în principal la nivelul central al administrației.¹⁹ Indicele de Transformare 2020 al Fundației Bertelsmann notează că pentru companiile care activează în România poate exista un "labirint de proceduri frustrante cerute de birocrăția de stat în domenii precum plățile de taxe sau inspecțiile."²⁰

Planul de acțiune nu detaliază componența mecanismului comun de colaborare. Cu toate acestea, potrivit coordonatorului tehnic pentru acest proiect, acesta va reuni două comisii (una privind de-birocratizarea și una privind e-guvernarea), care existau încă de dinainte de planul de acțiune.²¹ Coordonatorul tehnic a informat IRM că nu a fost implicat în consultări pentru acest angajament și nu cunoaște conținutul concret al planului de acțiune al OGP.²²

Reducerea birocrăției în administrația publică nu este direct relevantă pentru guvernarea deschisă. Cu toate acestea, deoarece acest angajament va evalua instituțiile publice în colaborare cu societatea civilă, angajamentul contribuie la valoarea OGP a participării civice. În

plus, angajamentul solicită publicarea evaluărilor pe un borderou, ceea ce contribuie la valoarea OGP a accesului la informații.

Potențialul rezultatelor: Substanțial

Implementarea acestui angajament va duce la instituționalizarea evaluărilor birocrăției la nivelul întregii administrații publice de nivel central a României. Comisia mixtă va evalua toate instituțiile publice de nivel central utilizând o metodologie unică, care poate contribui la o mai bună identificare a instituțiilor și sectoarelor publice care sunt mai predispuse la birocrăție excesivă. Acest lucru, la rândul său, ar putea ajuta aceste instituții să localizeze, să reducă sau să elimine mai eficient propriile proceduri birocratice excesive. Dacă se va acționa, aceste evaluări ar putea economisi timpul și banii cetățenilor, întreprinderilor, afacerilor și Guvernului, prin eliminarea suprapunerii normelor și reglementărilor și îmbunătățirea comunicării interne și externe între instituțiile publice. În cele din urmă, angajamentul va crea un borderou de evaluare, care poate îmbunătăți transparența în modul în care România abordează birocrăția în viitor, în funcție de nivelul de detaliere prevăzut în evaluări.

Două elemente cheie ale acestui angajament – grupul comun de colaborare și metodologia de evaluare – existau înainte de planul de acțiune. În 2016 a fost creat un comitet de guvernare electronică, iar în 2020 a fost înființată comisia de de-birocratizare. După cum s-a menționat mai sus, acest angajament reunește aceste două comisii. În timpul punerii în aplicare, acest nou comitet intenționează să invite contribuțiile OSC cu privire la metodologia și standardele de evaluare.²³ Scopul este de a crea un parteneriat instituțional, astfel încât activitatea comisiei privind de-birocratizarea să aibă parte de un feedback din partea societății civile.²⁴ Mecanismul existent nu include OSC-urile, dar până la sfârșitul anului 2021, comitetul de e-guvernare va selecta OSC-uri experte care au experiență tematică și va crea un calendar pentru consultări și rezultate. Direcția Generală Pentru o Guvernare Deschisă a menționat că această comisie mixtă va fi un instrument important, deoarece va fi prezidată direct de primul-ministru.²⁵

În plus, potrivit coordonatorului tehnic pentru proiectul de de-birocratizare și e-guvernare, există deja o metodologie în vigoare care a fost elaborată cu câțiva ani înainte de planul de acțiune.²⁶ Comisia mixtă va utiliza această metodologie existentă pentru evaluări, dar va revizui eventual parametri și criteriile specifice, cum ar fi populațiile afectate, frecvența raportării și prelucrarea.²⁷

În general, acest angajament ar putea îmbunătăți fundamental modul în care funcționează administrația publică din România. Având în vedere domeniul de aplicare cuprinzător al acestui angajament (care acoperă toate instituțiile publice de nivel central din țară), IRM consideră că potențialul său de rezultate este substanțial. Deși mecanismul și metodologia existau înainte de planul de acțiune, există planuri de extindere și revizuire a acestor baze existente prin invitarea părților interesate din societatea civilă să se alăture comisiei. Prin urmare, acest angajament ar putea fi, de asemenea, un punct de cotitură în modul în care societatea civilă colaborează în procesul de de-birocratizare.

Oportunități, provocări și recomandări în timpul implementării

Deși angajamentul anticipează că această inițiativă va fi susținută pe termen lung, potențialul rezultatelor sale ar putea depinde în cele din urmă de modul în care Guvernul Central acționează pe baza rezultatelor evaluării. Planul de acțiune nu detaliază modul în care acest angajament poate reduce de fapt birocrăția inutilă sau poate obliga guvernul să facă modificări pe baza evaluărilor. Prin urmare, cea mai importantă provocare în timpul punerii în aplicare va fi

probabil asigurarea faptului că evaluările se traduc în acțiuni de reducere a birocrăției. În acest scop, IRM recomandă comisiei:

- **Includerea unor recomandări specifice pentru fiecare instituție publică în vederea reducerii birocrăției.** Comisia ar trebui să adauge evaluărilor sale și o serie de măsuri pentru fiecare instituție publică în parte, pentru a le ajuta pe acestea în reducerea birocrăției inutile identificate. Instituțiile publice ar trebui să aibă o cale clară de urmat cu privire la modul de utilizare a constatărilor comisiei, inclusiv o estimare financiară pentru reforme, precum și expertiza specifică care ar putea fi necesară.
- **Asigurați-vă că evaluările publicate în borderou sunt ușor de înțeles.** Având în vedere că birocrăția excesivă poate avea un impact asupra cetățeanului de rând, precum și asupra societății civile și a întreprinderilor, este important ca aceste constatări ale comisiei să fie prezentate într-un mod clar pentru un nespecialist și să evite jargonul excesiv. Acestea ar trebui să precizeze în mod explicit modul în care rezultatele evaluării pot aduce beneficii cetățenilor și guvernului (de exemplu, economisind timpul și banii ambelor grupuri), dacă instituțiile acționează. Acest lucru va încuraja, de asemenea, o mai mare transparență în ceea ce privește modul în care funcționează și se reformează Guvernul Central.

Deși o mare parte din bazele acestui angajament au fost puse înainte de planul de acțiune, există încă posibilitatea de a extinde domeniul de aplicare al perspectivelor și participării comisiei mixte. Întrucât comisia mixtă reunește două comisii existente, ambele conduse de guvern, există riscul ca societatea civilă să joace un rol marginal în procesul decizional. Prin urmare, pe parcursul punerii în aplicare, IRM recomandă comisiei:

- **Asigurarea unui rol central al comisiei mixte în procesul de de-birocratizare.** Angajamentul nu descrie în mod explicit influența comisiei în de-birocratizarea continuă a României. În funcție de sfera de influență, comisia ar putea avea un impact direct asupra modului în care România reduce birocrăția sau ar putea fi retrogradată într-un rol consultativ. În mod ideal, comisiei ar trebui să i se acorde cea mai mare influență posibilă asupra de-birocratizării, iar rolul său ar trebui cel puțin să fie clar definit în limitele sferei sale de competență.
- **Asigurarea unui rol central al societății civile în cadrul comisiei mixte.** Pentru ca acest angajament să instituționalizeze eficient implicarea societății civile în procesul de de-birocratizare, influența acesteia în cadrul comisiei mixte trebuie să fie clar definită. De preferință, comisia ar trebui să își stabilească propriile reguli și proceduri privind modul în care funcționează și entitățile implicate, în care toți membrii (guvernul și societatea civilă) să aibă o influență egală cu privire la modul în care sunt evaluate instituțiile publice. Rolul societății civile ar trebui să meargă dincolo de consiliere; aceasta ar trebui să se implice activ în procesul decizional al comisiei.
- **Asigurarea reprezentativității participării societății civile la comitet.** După cum s-a menționat mai sus, până la sfârșitul anului 2021, cele două comisii existente vor selecta OSC-uri experte care să se alăture comisiei de de-birocratizare. Procesul de selecție pentru participarea societății civile ar trebui să fie transparent și deschis oricărei organizații interesate. Pentru ca acest angajament să schimbe fundamental modul în care societatea civilă colaborează la de-birocratizare, ar trebui să se acorde o atenție deosebită ideii că OSC-urile selectate pentru comisie să fie cât mai reprezentative pentru societatea civilă a țării. Acest lucru va contribui la asigurarea faptului că o mare varietate de opinii și priorități ale societății civile privind de-birocratizarea sunt luate în considerare în cadrul evaluării făcută de către comisie.

- **Invitații reprezentanți ai mediului de afaceri să se alătore comisiei și să își sprijine în mod activ ideile privind reducerea birocratică.** Afacerile aduc perspective valoroase în interacțiunile lor cu administrația publică și pot avea idei despre unde și cum poate fi redusă birocrăția. Prin urmare, comisia mixtă ar trebui să se extindă pentru a include reprezentanți ai întreprinderilor pentru a se asigura că perspectivele lor sunt luate în considerare în metodologia de evaluare. Comisia ar putea, de asemenea, să caute în mod activ idei din partea sectorului de afaceri atunci când efectuează evaluările. De exemplu, cel de-al treilea plan de acțiune al Estoniei (2016-2018) a inclus un angajament față de propunerile de externalizare privind reducerea birocrăției din sectorul de afaceri al țării, dintre care multe au fost puse în aplicare în colaborare cu instituțiile relevante.²⁸
- **Acumularea de feedback și idei privind reducerea birocratică din partea cetățenilor, ca parte a evaluărilor.** Pe lângă mediul de afaceri, s-ar putea depune eforturi pentru a înțelege care sunt prioritățile pentru cetățenii obișnuiți în ceea ce privește reducerea birocrăției. De exemplu, Letonia a efectuat sondaje cu privire la modalitățile de reducere a birocrăției inutile ca parte a celui de-al treilea plan de acțiune (2017-2019). Guvernul leton a folosit rezultatele pentru a rezolva situațiile în care instituțiile guvernamentale au solicitat informații cetățenilor, în ciuda faptului că le dețineau deja.²⁹

În cele din urmă, IRM recomandă abordarea priorităților specifice ale societății civile pentru reducerea birocrăției în timpul implementării. De exemplu, Centrul pentru Inovare Publică (un OSC pe forumul multi-partit)³⁰ recomandă simplificarea procedurilor fiscale și juridice pentru organizațiile mici, îmbunătățirea funcționalității și a accesului liber la datele din Registrul Național al Asociațiilor, Federațiilor și Fundațiilor, reducerea sarcinilor administrative derivate din diverse acte legislative (de exemplu, combaterea spălării banilor) și simplificarea procedurilor de înregistrare și actualizare a statutului juridic al asociațiilor.

Angajamentul 12: Date deschise

Instituții responsabile: Secretariatul General al Guvernului (Direcția pentru Tehnologia Informației și Digitalizare), Autoritatea pentru Digitalizarea României

Pentru o descriere completă a angajamentului, a se vedea Angajamentul 12 din planul de acțiune al României pentru 2020-2022 [aici](#).

Context și obiective

Datele deschise au fost un subiect care reapare în planurile de acțiune ale OGP din România. În cadrul planului de acțiune anterior (2018-2020), România a publicat 700 de seturi de date noi pe portalul său de date deschise, data.gov.ro și a creat funcții care permit utilizatorilor să evalueze mai ușor calitatea datelor și să solicite noi seturi de date.³¹ Cu toate acestea, rămâne loc de mai bine. În Raportul privind maturitatea datelor deschise pentru 2020 al Portalului european de date, România s-a clasat pe locul 22 în topul celor mai mature date din rândul țărilor UE+ și a continuat să fie clasificată drept "adeptă" a datelor deschise.³² În plus, o evaluare din aprilie 2021 a portalului, făcută de către Direcția Tehnologia Informației și Digitalizare a SGG și Asociația Română pentru Studii Cantitative a constatat mai mulți factori care limitează impactul datelor disponibile pe portal, în ciuda utilizării tot mai mari a portalului de către cetățeni. Și anume, unele seturi de date nu sunt actualizate cu o frecvență și predictibilitate acceptabile, unele seturi de date esențiale nu sunt complete, iar instituțiile publice care dețin seturi de date importante nu publică pe portalul de date.³³ Aceste probleme au limitat utilitatea portalului pentru comunitatea de date deschise din România.

Acest nou angajament va avansa și mai mult datele deschise în România. Conform anexei planului de acțiune, instituțiile publice vor publica aproximativ 400 de seturi noi de date.³⁴ SGG și Autoritatea pentru Digitalizarea României (ADR) vor crea un mecanism pe portal, pentru publicarea seturilor de date derivate create de utilizatorii portalului. De asemenea, SGG și ADR vor identifica și centraliza seturile de date publicate pe site-urile instituțiilor publice, care vor fi accesibile și de pe portalul național, în vederea asigurării interoperabilității la nivel european. Angajamentul presupune consultarea comunității de date deschise din România pentru a sprijini reutilizarea portalului. Acest lucru implică un grup de lucru bilunar care include instituțiile comunitare și publice cu scopul de a identifica seturi de date de mare valoare în vederea publicării. De asemenea, vor avea loc concursuri anuale de reutilizare a datelor deschise ("RO Datathons"), o activitate neîmplinită din planul de acțiune anterior. Ca atare, pe lângă accentul pus pe transparență, acest angajament este relevant pentru valoarea OGP a participării civice.

În cele din urmă, angajamentul implică transpunerea Directivei UE din 2019 privind datele deschise în legislația națională.³⁵ Directiva obligă statele membre ale UE să publice toate datele și documentele adecvate ca date deschise, sub rezerva excepțiilor prevăzute în directivă. SGG, ADR și organizațiile societății civile vor analiza legislația actuală pentru a standardiza coordonarea și procedurile de colectare, publicare și actualizare a datelor.

Potrivit repozitoriului public OGP din România, Expert Forum (unul dintre principalele OSC-uri din România care lucrează la date deschise) a propus un angajament privind analiza cadrului legislativ al alocațiilor și achizițiilor publice și creșterea disponibilității acestor date pe portalul național și pe site-ul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA).³⁶ În propunerea lor, ei au declarat că ar dori să "crească gradul de interacțiune între MDLPA și public." Potrivit SGG, această propunere a fost luată în considerare la elaborarea acestui angajament.³⁷

Potențialul rezultatelor: Substanțial

Transpunerea Directivei privind datele deschise în legislația națională și în reglementările conexe conferă acestui angajament un potențial substanțial de modificare a practicilor României în materie de date deschise. România nu a avut norme obligatorii privind publicarea datelor deschise pentru instituțiile publice, iar publicarea neregulamentară, nestandardizată, împiedică reutilizarea datelor deschise.³⁸ Pentru prima dată, instituțiile publice din România vor avea norme obligatorii privind selecționarea seturilor de date de mare valoare pe care trebuie să le publice, o regularitate a publicării și interoperabilitate a datelor. Directiva prevede ca seturile de date cu valoare ridicată să fie disponibile gratuit, să poată fi citite automat, să fie disponibile prin intermediul interfețelor de programare a aplicațiilor și, după caz, să fie disponibile prin intermediul unei descărcări în bloc.³⁹ În cazul în care transpunerea depășește dispozițiile anticipate din directiva UE, acest angajament ar putea duce la publicarea unui număr mai mare de seturi de date cu valoare ridicată în comparație cu ceea ce era disponibil înainte de planul de acțiune. Acest lucru ar putea contribui, de asemenea, la acoperirea lacunelor existente în portalul data.gov.ro, unde multe seturi de date cheie lipsesc sau sunt incomplete, iar multe dintre cele publicate nu sunt actualizate în mod regulat.

Potrivit punctului de contact de la SGG, transpunerea României va depăși prevederile directivei prin furnizarea unui număr mai mare de seturi de date cu valoare ridicată, dincolo de categoriile identificate în directiva UE⁴⁰ și prin instituirea de sancțiuni pentru nerespectare. Guvernul va implementa normele acestei legi, iar punctul de contact de la SGG va elabora o strategie națională complementară. Detaliile exacte ale acestor prevederi și sancțiunile de rigoare nu sunt

cunoscute, dar acestea ar putea fi pași importanți în asigurarea unor ambiții mai mari ale angajamentului, precum și pentru asigurarea conformității între instituțiile publice.

Potrivit a două mari OSC-uri din România care lucrează la date deschise, punerea în aplicare a noii directive a UE este de un interes deosebit; aceasta ar putea schimba status quo-ul, deoarece este obligatorie și încorporează monitorizarea UE.⁴¹ Celelalte activități din angajament sunt fie inițiative în curs de desfășurare, fie schimbări mai modeste. În iulie 2021, portalul data.gov.ro avea peste 2.300 de seturi de date de la 108 instituții; acest angajament va adăuga alte 400 de seturi de date, iar planul de acțiune anterior a depășit numărul anticipat de noi seturi de date publicate.⁴² Grupul de lucru bilunar ar putea fi valoros în reunirea comunității de date deschise din România pentru a consolida practicile de date deschise.

Cu toate acestea, reprezentanții societății civile intervievați nu erau siguri de actorii societății civile pe care guvernul intenționează să îi includă la consultări sau de influența potențială pe care grupul de lucru o va avea asupra procesului.⁴³ În cele din urmă, centralizarea datelor de pe portalurile instituțiilor publice ar putea avea un impact pozitiv asupra accesibilității, dar există prea puține informații în planul de acțiune cu privire la etapele acestui proces.

Oportunități, provocări și recomandări în timpul implementării

Potrivit unui reprezentant al societății civile pe forumul multi-partit, România deține o comunitate vibrantă de date deschise, inclusiv ONG-uri de tehnologie civică, jurnaliști de investigație, think-tank-uri și pasionați de date.⁴⁴ În timp ce angajamentele anterioare ale OGP au îmbunătățit datele deschise, valorificarea oportunităților acestei comunități rămâne o provocare. Angajamentul actual include mai multe inițiative care, dacă vor fi implementate cu succes, ar putea îmbunătăți practicile de publicare ale României, precum și modul în care guvernul colaborează cu societatea civilă în acest proces. Cu toate acestea, rezultatele sale pe termen lung vor depinde în mare măsură de nivelul de implicare și utilizare de către părțile interesate din societatea civilă în procesul de date deschise.

Termenul limită pentru transpunerea Directivei privind datele deschise de către România și statele membre ale UE a fost 16 iulie 2021.⁴⁵ Deși România a organizat consultări publice și un workshop pe tema proiectului de lege,⁴⁶ părțile interesate ale societății civile din cadrul OGP au declarat pentru IRM că au fost implicate doar marginal în dezbaterile din jurul proiectului de lege al României.⁴⁷ Prin urmare, este deosebit de important să se asigure că părțile interesate sunt implicate activ în punerea în aplicare a directivei și în celelalte activități ale acestui angajament, astfel încât prioritățile lor să fie auzite și luate în considerare. În acest scop, IRM recomandă următoarele:

- **Oferirea de oportunități pentru consultări periodice cu societatea civilă și experți în date deschise pentru a supraveghea punerea în aplicare a Directivei privind datele deschise în România.** Utilizatorilor de date ar trebui să li se ofere posibilitatea de a participa și de a oferi feedback cu privire la punerea în aplicare a Directivei privind datele deschise. De exemplu, în timp ce elaborează strategia națională de punere în aplicare a directivei, SGG se poate consulta cu utilizatorii de date pentru a identifica mai bine lacunele din seturile de date cu valoare ridicată și instituțiile publice care nu își îndeplinesc cerințele privind datele deschise. De preferință, grupul de lucru bilunar ar putea servi acestui scop, în funcție de mandatul și influența sa.
- **Să se asigure că grupul de lucru bilunar are o participare solidă și reprezentativă și acesta să își exprime în mod clar normele și procedurile.** Grupul de lucru din cadrul acestui angajament ar trebui să includă o gamă cât mai largă de părți interesate. Poate fi util ca SGG să vizeze în mod activ și să invite utilizatorii de

date deschise să se alătore grupurilor, inclusiv pe cei care nu au fost implicați în inițiativele OGP anterioare. În plus, mandatul și regulile acestui grup ar trebui să fie clar exprimate și ar trebui să i se acorde cel mai înalt nivel de influență asupra politicilor României privind datele deschise.

- **Oferiți claritate pentru hackathon-uri ("RO Datathons").** IRM își reiterează recomandarea din raportul de proiect pentru 2018-2020 cu privire la hackathon-uri (primul fiind planificat pentru 2022).⁴⁸ Mai exact, SGG ar putea identifica partenerii din administrația publică care și-au exprimat nevoia de resurse tehnice și să evalueze dacă o problemă potrivită pentru un hackathon poate fi formulată în jurul acestei nevoi.
- **Publicați mai multe date privind COVID-19 și achizițiile de servicii medicale pe portalul național.** Potrivit unui reprezentant al Expert Forum, date suplimentare privind achizițiile publice, în special în domeniul sănătății, ar fi utile pentru activitatea lor. Angajamentul 9 din actualul plan de acțiune vizează deja publicarea datelor privind infecțiile cu COVID-19, dar angajamentul 12 ar putea merge mai departe prin adăugarea achizițiilor de asistență medicală direct pe portalul data.gov.ro, în conformitate cu orientările OGP.⁴⁹ Expert Forum a elaborat deja mai multe rapoarte și materiale pe această temă⁵⁰ iar în septembrie 2021, Ministerul Sănătății a început publicarea pe portal a datelor privind achizițiile publice de servicii medicale.⁵¹
- **Includerea datelor de pe portalurile municipalității în portalul național.** Prevede centralizarea datelor publicate pe portalurile instituțiilor publice, dar poate fi importantă și centralizarea datelor de la municipalități. De exemplu, Primăria Timișoara a lansat în mai 2020 primul portal de date deschise al orașului, care va conține date privind calitatea mediului, impactul COVID-19 și al vaccinărilor, date demografice și date despre educație, cultură și sănătate.⁵²

¹ Parteneriatul Pentru Guvernare Deschisa, "Consultare – propuneri primite" [Consultation – proposals received] (accesat la 15 septembrie 2021), <http://ogp.gov.ro/nou/consultare-propuneri-primite/>.

² I. S. Deleanu, *Independent Reporting Mechanism (IRM): Romania Design Report 2018–2020* (OGP, 28 May 2020), 40–42, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2020/05/Romania_Design_Report_2018-2020_EN.pdf.

³ Codul pentru Romania, "Informații din surse sigure" [Information from reliable sources] (15 septembrie 2021), <https://stiri oficiale-ro.translate.google.com/informatii? x tr sl=auto& x tr tl=en& x tr hl=es& x tr pto=ajax.se>.

⁴ Daniel Luță-Dumitrașcu (Departamentul pentru Relațiile cu Republica Moldova), schimb de emailuri cu cercetătorul IRM, 23 iunie 2021.

⁵ *Id.*

⁶ *Id.*

⁷ Cristi Vlas, "Ultimele 40 de milioane de euro din împrumutul de 150 de milioane de euro al României ajung în Republica Moldova" (Moldova.org, 26 septembrie. 2017), <https://www.moldova.org/en/last-e40-million-romanias-e150-million-loan-arrive-moldova/>.

⁸ Guvernul României, *Open Government Partnership: Planul Național de Acțiune al României 2020-2022* (OGP, Feb. 2021), 25, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2021/02/Romania_Action-Plan_2020-2022_EN.pdf.

⁹ Informații furnizate IRM în timpul recenziei de pre-publicare a acestui raport de către Ovidiu Voicu, Centrul pentru Inovare Publică, 24 septembrie 2021.

¹⁰ *Ibid.*

¹¹ Departamentul pentru Relațiile cu Republica Moldova, "Harta" [Hartă] (accesată la 15 septembrie 2021), <http://drmm.gov.ro/w/harta/>.

¹² Alexander Tanas, "Pro-Western party wins Moldova election, preliminary data shows" (Reuters, 19 iulie 2021), <https://www.reuters.com/world/moldovans-elect-new-parliament-amid-concerns-over-graft-stalled-reforms-2021-07-11/>.

¹³ Ana Pisonero-Hernandez and Adam Kaznowski, "European Commission announces an Economic Recovery Plan for the Republic of Moldova" (Comisia Europeană, 2 iunie 2021), https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_21_2712.

¹⁴ Ovidiu Voicu (Centrul pentru Inovare Publică), email către cercetătorul IRM, 25 iunie 2021.

¹⁵ Guvernul României, *Open Government Partnership: Planul Național de Acțiune al României 2020-2022*, at 25.

- ¹⁶ Informații furnizate IRM în timpul recenziei de pre-publicare a acestui raport de către Ovidiu Voicu, Centrul pentru Inovare Publică, 24 septembrie 2021
- ¹⁷ Radio Europa Liberă Radio Libertatea, “Moldova primește primele vaccinuri de COVID-19 din România” (28 Feb. 2021), <https://www.rferl.org/a/moldova-covid-vaccines-romania-/31125668.html>.
- ¹⁸ Constantin Cernega (Direcția Generală pentru Guvernare Deschisă), interviu online realizat de către cercetătorul IRM, 16 iunie 2021.
- ¹⁹ Guvernul României, Open Government Partnership: Planul Național de Acțiune al României 2020-2022, at 34.
- ²⁰ Bertelsmann Stiftung, “BTI Transformation Index” (accesat la 15 septembrie 2021), <https://www.bti-project.org/en/reports/country-report-ROU-2020.html>.
- ²¹ Cernega et al., interviu.
- ²² Ionuț Pavel (coordonator tehnic pentru proiectul de de-birocratizare și e-guvernare), interviu online interviu de către cercetătorul IRM, 16 iunie 2021.
- ²³ *Id.*
- ²⁴ *Id.*
- ²⁵ Cernega et al., interviu.
- ²⁶ Pavel, interviu.
- ²⁷ Până în iulie 2021, cercetătorul IRM nu a primit un document privind această metodologie de la coordonatorul tehnic pentru proiectul de de-birocratizare și e-guvernare..
- ²⁸ Maarja Toots, *Independent Reporting Mechanism (IRM): Estonia End-of-Term Report 2016-2018* (OGP, 24 May 2019), 14–15, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2019/05/Estonia_End-of-Term_Report_2016-2018_EN.pdf.
- ²⁹ Zinta Miežaine, *Independent Reporting Mechanism (IRM): Latvia Implementation Report 2017–2019* (OGP, 21 iulie 2020), 21–22, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2020/07/Latvia_Implementation_Report_2017-2019_EN.pdf.
- ³⁰ Voicu, email.
- ³¹ Ioana S. Deleanu, *Independent Reporting Mechanism (IRM): Romania Transitional Results Report 2018– 2020* (OGP, 3 Aug. 2021), 5, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2021/08/Romania_Transitional-Results_Report_2018-2020_EN.pdf.
- ³² European Data Portal, “Open data maturity 2020 Romania” (Dec. 2020), https://data.europa.eu/sites/default/files/country-factsheet_romania_2020.pdf
- ³³ Evaluarea portalului, p 33, https://data.gov.ro/uploads/page_images/2021-04-15-084014.114635Evaluareimpact-data.gov.ro.pdf
- ³⁴ Anexa este disponibilă pentru descărcare aici <http://ogp.gov.ro/nou/pna2020/>.
- ³⁵ Directiva Consiliului 2019/1024, Datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public, 2019 O.J. (L172/56), <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1561563110433&uri=CELEX:32019L1024>.
- ³⁶ Propunere disponibilă pentru descărcare aici: <http://ogp.gov.ro/nou/consultare-propuneri-primite/>.
- ³⁷ Larisa Panait (punct de contact OGP, SGG), interviu online de către cercetătorul IRM, 16 iunie 2021.
- ³⁸ European Data Portal, “Open data maturity 2020 Romania.”
- ³⁹ Directiva Consiliului 2019/1024, Datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public.
- ⁴⁰ Aceasta include date geospațiale, date privind observarea Pământului și mediului, date meteorologice, statistici, companiile și proprietățile companiilor, precum și mobilitatea.
- ⁴¹ Septimus Pârnu (Expert Forum), interviu online de către cercetătorul IRM 28 iunie 2021; Voicu, email.
- ⁴² Deleanu, *Independent Reporting Mechanism (IRM): Romania Transitional Results Report 2018– 2020* at 5.
- ⁴³ Pârnu, interviu; Voicu, email.
- ⁴⁴ Voicu, email
- ⁴⁵ Comisia Europeană, “Date deschise” (24 iunie 2021), <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/open-data>.
- ⁴⁶ Dezbateri online: Proiectul de Lege privind datele deschise - 8 ian 2021 [Online debate: Draft law on open data - January 8, 2021], <https://data.gov.ro/blog/dezbateri-online-proiectul-de-lege-privind-datele-deschise-8-ian-2021>.
- ⁴⁷ Pârnu, interviu; Voicu, email.
- ⁴⁸ Deleanu, *Independent Reporting Mechanism (IRM): Romania Design Report 2018–2020* at 59.
- ⁴⁹ A se vedea OGP, “A Guide to Open Government and the Coronavirus: Public Procurement” (28 Apr. 2020), <https://www.opengovpartnership.org/documents/a-guide-to-open-government-and-the-coronavirus-public-procurement/>.
- ⁵⁰ A se vedea raportul lor anual (<https://expertforum.ro/en/annual-report-2021/>), date deschise și investiții publice (Expert Forum, “Raport: Cum reparăm PNDL?” [Report: How do we fix PNDL?] (2021), <https://expertforum.ro/raport-cum-reparam-pndl/>), și investiții locale și clientelism politic (Expert Forum, “Harta clientelismului în România (2004-2021)” (2021), <https://expertforum.ro/en/clientelism-map/>).
- ⁵¹ A se vedea <https://data.gov.ro/dataset/achizitii-publice-sanatate>.
- ⁵² Primăria Timișoara [Timișoara City Hall], “Caută date” [Search for data] (accesat la 16 septembrie 2021), <https://data.primariatm.ro/>.

Secțiunea III. Metodologie și indicatori IRM

Scopul acestei analize nu este de a evalua, precum fostele rapoarte ale IRM. Acesta este conceput ca fiind o analiză independentă, rapidă și tehnică a caracteristicilor planului de acțiune care identifică punctele forte și provocările în vederea unei implementări mai eficace. Această abordare permite IRM să evidențieze cele mai puternice și mai promițătoare angajamente din planul de acțiune, pe baza unei analize a fiecărui indicator-cheie al IRM din cadrul angajamentelor, în special a celor cu rezultate cu potențial ridicat, a priorității angajamentului pentru părțile interesate din țară și a priorităților în contextul guvernării deschise naționale. Pentru a determina care reforme sau ce angajamente sunt identificate de către IRM ca fiind promițătoare, IRM urmează un proces de filtrare și grupare:

Pasul 1: Stabilește ce anume poate fi revizuit și ce anume nu se bazează pe verificabilitatea angajamentului, așa cum este scris în planul de acțiune.

Pasul 2: Determină dacă angajamentul respectiv are o viziune de guvernare deschisă. Este relevant pentru valorile OGP?

Pasul 3: Angajamentele care sunt verificabile și care au o viziune guvernamentală deschisă sunt revizuite pentru a identifica dacă anumite angajamente trebuie grupate. Angajamentele care vizează o politică comună sau angajamentele care contribuie la aceeași reformă sau la aceeași problemă de politică ar trebui grupate, iar "potențialul rezultatelor sale" ar trebui revizuit în ansamblu. Procesul de grupare este realizat de personalul IRM, urmând pașii de mai jos:

- a. Se determină temele generale. Acestea pot fi cele menționate în planul de acțiune sau, în cazul în care planul de acțiune nu este deja grupat pe teme, personalul IRM se poate referi la etichetarea tematică efectuată de OGP.
- b. Trecerea în revistă a obiectivelor angajamentelor pentru a identifica angajamentele care abordează aceeași problemă de politică sau care contribuie la aceeași politică sau reformă guvernamentală mai amplă.
- c. Organizarea angajamentele pe grupuri, în măsura în care acest lucru este necesar. Angajamentele pot fi deja organizate în planul de acțiune în cadrul unor politici specifice sau al unor reforme guvernamentale sau pot fi independente și, prin urmare, nu sunt grupate.

Pasul 4: Evaluează potențialul rezultatelor grupului de angajamente sau al angajamentului independent.

Procesul de filtrare este un proces intern, iar datele pentru angajamentele individuale sunt disponibile mai jos, în Anexa I. În plus, în timpul procesului de revizuire internă a acestui produs, IRM verifică acuratețea constatărilor și colectează feedback suplimentar prin evaluare *inter-pares* (*peer-review*), feedback al Unității de Suport a OGP, atât cât este necesar, interviuri și validare de către părțile interesate din țară și apoi semnarea de către Grupul Internațional de Experti al IRM (IEP).

După cum se descrie în procesul de filtrare de mai sus, IRM își bazează analiza pe **trei indicatori-cheie**:

I. Verificabilitate

- **Da/Nu:** Este angajamentul suficient de specific pentru a fi revizuit? Așa cum este scris în planul de acțiune, obiectivele declarate și acțiunile propuse sunt suficient de clare și includ activități verificabile în mod obiectiv pentru a permite o evaluare a implementării?

- Angajamentele care nu sunt verificabile sunt considerate "neexaminabile", iar evaluarea ulterioară nu va mai fi efectuată.

II. Este angajamentul relevant? (Are o perspectivă de guvernare deschisă?)

Acest indicator determină dacă angajamentul reflectă valorile unei guvernări deschise, ale transparenței, participării civice sau responsabilității publice, așa cum sunt ele definite în Declarația de Guvernare Deschisă, în articolele de Guvernare ale OGP și răspunde la întrebările de mai jos. Pe baza unei lecturi atente a textului angajamentului, IRM stabilește mai întâi dacă angajamentul are o perspectivă a Guvernării Deschise:

Da/Nu: Își propune angajamentul să crească transparența unui oarecare domeniu politic, a unei instituții sau a unui proces decizional, și să îl facă mai participativ sau mai responsabil în fața publicului?

IRM folosește valorile OGP, așa cum sunt ele definite în articolele de Guvernare OGP. În plus, următoarele întrebări, care vizează fiecare valoare a OGP, pot fi utilizate ca sistem de referință pentru a identifica spiritul specific al guvernării deschise în cadrul analizei angajamentului:

- **Transparență:** Va dezvălui guvernul mai multe informații, va îmbunătăți cadrele juridice sau instituționale pentru a garanta dreptul la informare, în vederea îmbunătățirii calității informațiilor puse la dispoziția publicului sau a transparenței proceselor sau instituțiilor decizionale guvernamentale?
- **Participarea civică:** Va crea sau îmbunătăți guvernul oportunitățile, procesele sau mecanismele relevante pentru ca publicul să se informeze sau să aibă o influență în luarea deciziilor? Va crea, permite sau îmbunătăți Guvernul mecanismele de participare a minorităților sau a grupurilor subreprezentate? Va crea Guvernul un mediu juridic pentru a garanta libertatea de întrunire, de asociere și de protest pașnic?
- **Responsabilitatea publică:** Va crea sau va îmbunătăți Guvernul oportunitățile de a-i face pe funcționari responsabili pentru acțiunile lor? Va crea Guvernul un cadru juridic, politic sau instituțional pentru a promova responsabilitatea funcționarilor publici?

III. Potențialul rezultatelor

Cunoscut anterior sub numele de indicatorul de "impact potențial", fost ajustat ținând cont de feedback-ul rezultat din procesul de consultare IRM Refresh cu comunitatea OGP. Odată cu noua concentrare strategică, orientată pe rezultate, a produselor IRM, acest indicator a fost modificat pentru ca în cadrul acestei prime analiză să se prezinte rezultatele și potențialul preconizate, care vor fi verificate ulterior în raportul privind rezultatele IRM, după implementare. Având în vedere scopul acestei analize a planului de acțiune, evaluarea "potențialului rezultatelor" este doar un indiciu timpuriu al posibilității ca angajamentul să obțină rezultate semnificative pe baza includerii sale în planul de acțiune, în contrast cu situația actuală din domeniul de politică respectiv.

Scara indicatorului este definită ca:

- **Neclar:** angajamentul prevede continuarea practicilor existente, în conformitate cu legislația, cerințele sau politicile existente, fără indicarea unei valori adăugate sau a unei abordări îmbunătățite a guvernării deschise.
- **Modest:** o inițiativă pozitivă, dar de sine stătătoare, sau modificări ale proceselor, practicilor sau politicilor existente. Aceste angajamente nu generează modificări obligatorii sau instituționalizate la nivelul Guvernului sau al instituțiilor care guvernează un domeniu de politică (de exemplu, instrumente precum site-uri web sau date, formare, proiecte pilot).

- **Substanțial:** un posibil punct de cotitură în practicile, politicile sau instituțiile care guvernează un domeniu de politică, sectorul public sau relația dintre cetățeni și stat. Angajamentul generează schimbări obligatorii și instituționalizate la nivel guvernamental.

Această analiză a fost elaborată de IRM în colaborare cu Maria Soledad Gattoni și supervizată de către Grupul internațional de experți al IRM (IEP).

- Membri actuali ai IEP includ pe::
- César Cruz-Rubio
- Mary Francoli
- Brendan Halloran
- Jeff Lovitt
- Juanita Olaya
- Pentru mai multe informații despre IRM, consultați secțiunea "Despre IRM" a site-ului OGP disponibil [aici](#).

Anexa I. Data privind fiecare angajament în parte

Angajamentul 1: Eficientizarea participării la deciziile administrației publice
<ul style="list-style-type: none">• Verificabil: Da• Are în vedere Guvernarea Deschisă? Da• Potențialul al Rezultatelor: Modest
Angajamentul 2: Participarea tinerilor
<ul style="list-style-type: none">• Verificabil: Da• Are în vedere Guvernarea Deschisă? Da• Potențial al Rezultatelor: Modest
Angajamentul 3: Guvernare deschisă la nivel local
<ul style="list-style-type: none">• Verificabil: Da• Are în vedere Guvernarea Deschisă? Da• Potențial al Rezultatelor: Neclar
Angajamentul 4: Acces la servicii comunitare integrate
<ul style="list-style-type: none">• Verificabil: Da• Are în vedere Guvernarea Deschisă? Da• Potențial al Rezultatelor: Modest
Angajamentul 5: Transparența în acordarea finanțărilor nerambursabile din fonduri publice
<ul style="list-style-type: none">• Verificabil: Da• Are în vedere Guvernarea Deschisă? Da• Potențial al Rezultatelor: Modest
Angajamentul 6: Transparența alocărilor și achizițiilor din fondurile naționale de investiții
<ul style="list-style-type: none">• Verificabil: Da• Are în vedere Guvernarea Deschisă? Da• Potențial al Rezultatelor: Modest
Angajamentul 7: Informații privind proiectele finanțate de Guvernul României în Republica Moldova
<ul style="list-style-type: none">• Verificabil: Da• Are în vedere Guvernarea Deschisă? Da• Potențial al Rezultatelor: Modest
Angajamentul 8: Accesul la informații privind drepturile lingvistice ale minorităților naționale
<ul style="list-style-type: none">• Verificabil: Da• Are în vedere Guvernarea Deschisă? Da• Potențial al Rezultatelor: Modest

Angajamentul 9: Măsuri privind pandemia de COVID-19
<ul style="list-style-type: none">• Verificabil: Da• Are în vedere Guvernarea Deschisă: Da• Potențial al Rezultatelor: Modest
Angajamentul 10: Factorii de risc care afectează siguranța pacienților
<ul style="list-style-type: none">• Verificabil: Da• Are în vedere Guvernarea Deschisă? Nu• Potențial al Rezultatelor: Neclar
Angajamentul 11: De-birocratizare pentru administrația publică centrală
<ul style="list-style-type: none">• Verificabil: Da• Are în vedere Guvernarea Deschisă? Da• Potențial al Rezultatelor: Substanțial
Angajamentul 12: Date deschise
<ul style="list-style-type: none">• Verificabil: Da• Are în vedere Guvernarea Deschisă? Da• Potențial al Rezultatelor: Substanțial

Anexa 2: Cerințe minime pentru a acționa în conformitate cu procesul OGP

În conformitate cu politica de revizuire procedurală a OGP, în timpul elaborării unui plan de acțiune, țările participante la OGP trebuie să respecte nivelul "de implicare" al influenței publice așa cum prevede evaluarea a IRM a procesului de co-creare.

Pentru a determina dacă o țară se încadrează în categoria "implică", IRM evaluează diferite elemente din Standardele de Participare și de Co-creare ale OGP. IRM va evalua dacă țara a respectat următoarele standarde în cursul elaborării planului de acțiune, ceea ce constituie pragul minim:

1. **Există un forum:** există un forum pentru supravegherea procesului OGP;
2. **Forumul este multi-partit:** participă atât guvernul, cât și societatea civilă; și
3. **Răspuns motivat rațional:** Guvernul sau forumul multi-partit documentează sau pot demonstra modul în care acestea au furnizat feedback în timpul procesului de co-creare. Aceasta poate include un rezumat al categoriilor și/sau al temelor majore propuse pentru includere, modificare sau respingere.

Tabelul de mai jos rezumă evaluarea IRM a celor trei standarde pentru controlul procedural. Scopul acestui rezumat este de a verifica conformitatea cu cerințele minime de revizuire procedurală și nu este o evaluare completă a performanței în conformitate cu standardele de participare și de co-creare OGP. În raportul privind rezultatele va fi furnizată o evaluare completă a co-creării și a participării.

Tabelul 2. Rezumatul cerințelor minime pentru a acționa în conformitate cu Procesul OGP

Legendă:

Verde= Îndeplinește standardul

Galben= În desfășurare (au fost luate măsuri, dar standardul nu este respectat)

Roșu= Nici o dovadă de acțiune

<i>Standard OGP</i>	<i>A fost îndeplinit standardul?</i>
Există un forum. În perioada de co-creare a celui de-al cincilea plan de acțiune (februarie - august 2020), România nu a menținut un forum multi-partit activ. În martie 2021, după adoptarea celui de-al cincilea plan de acțiune, Secretariatul General al Guvernului (SGG) a început procesul de selecție pentru revitalizarea forumului și a oficializat noul forum în mai 2021 (Comitetul Național de Coordonare) ¹ . Comitetul Național de Coordonare are mandat până în august 2022.	Galben

<p>Forumul este multi-partit. Comitetul Național de Coordonare revitalizat include șase reprezentanți ai guvernului și șase reprezentanți ai societății civile. Forumul nu a funcționat în perioada de co-creare din 2020, dar părțile interesate neguvernamentale au putut prezenta propuneri online și ar putea discuta angajamentele propuse cu părțile interesate din guvern.</p>	Galben
<p>Guvernul a oferit un răspuns motivat cu privire la modul în care feedback-ul publicului a fost folosit pentru a modela planul de acțiune. SGG a publicat pe pagina de internet a OGP din România toate propunerile inițiale primite, împreună cu versiunile actualizate ale angajamentelor și feedback-ul din partea părților interesate în timpul consultărilor.² Acest lucru a permis părților interesate să urmărească modul în care angajamentele au evoluat în perioada de co-creare, pe baza consultărilor. De asemenea, a postat versiunea provizorie a planului de acțiune în august 2020, în urma consultărilor. Conform planului de acțiune, în cadrul depunerii inițiale a propunerilor, Secretariatul Tehnic al OGP al României "a selectat angajamentele care erau în conformitate cu principiile și viziunile OGP"³. Cu toate acestea, Secretariatul Tehnic al OGP nu a împărtășit pe pagina de internet a OGP ce propuneri de politică generală a omis de la discuții suplimentare sau motivele omisiunii acestora.</p>	Galben

¹ Secretariatul General al Guvernului, "Selecție Comitetul Național de Coordonare OGP 2021" [Selection of the National Steering Committee OGP 2021] (21 mai 2021), <http://ogp.gov.ro/nou/2021/05/21/rezultate-selectie-comitetul-national-de-coordonare-ogp-2021/>.

² Secretariatul General al Guvernului, "Consultare – propuneri primite" [Consultation – proposals received] (accesat la 16 septembrie 2021), <http://ogp.gov.ro/nou/consultare-propuneri-primite/>.

³ Guvernul României, *Open Government Partnership: Planul Național de Acțiune al României 2020-2022* (OGP, februarie 2021), 5, https://www.opengovpartnership.org/wp-content/uploads/2021/02/Romania_Action-Plan_2020-2022_EN.pdf.